

HARBIY-VATANPARVARLIK TARBIYASIDA MILLIY QADRIYATLARNING AHAMIYATI.

Umarov Ismoiljon Olimjonovich

Fargʻona davlat universiteti

harbiy taʼlim fakulteti katta oʻqituvchisi

мел. +998907854400

icmoiljonumarov915@gmail.com

0009-0008-9065-9445

Turdiqulov Abdumansur Muhammadjon oʻgʻli

Fargʻona davlat universiteti

Harbiy taʼlim fakulteti 2-bosqich talabasi

Fargʻona davlat universiteti harbiy taʼlim fakulteti 2-bosqich talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash jarayonida milliy qadriyatlarning oʻrni va ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotda milliy qadriyatlarning shaxsning ijtimoiy-axloqiy shakllanishiga, fuqarolik burchini anglash va Vatanga sadoqat tuygʻusini mustahkamlashga koʻrsatadigan taʼsiri ochib beriladi. Shuningdek, maqolada harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi tizimini takomillashtirishda milliy-maʼnaviy meros, xalq anʼanalari, urf-odatlar va tarixiy xotiraning pedagogik imkoniyatlari tahlil etiladi. Muallif tomonidan zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi jarayoniga milliy qadriyatlarni integratsiyalash boʻyicha ilmiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit soʻzlar: harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi, milliy qadriyatlar, maʼnaviy meros, fuqarolik burch, Vatanga sadoqat, yosh avlod tarbiyasi, milliy gʻurur.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni vatanparvarlik, milliy gʻurur va fuqarolik masʼuliyati ruhida tarbiyalash jamiyat taraqqiyotining muhim pedagogik va ijtimoiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi tizimi shaxsda Vatanga sadoqat, fuqarolik burchini anglash hamda milliy oʻzlikni saqlab qolish kompetensiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Mazkur jarayonda milliy qadriyatlar — xalqning asrlar davomida shakllangan maʼnaviy boyligi, urf-odatlar, anʼanalari va tarixiy meroslari — yoshlarning ongida vatanparvarlik tuygʻularini mustahkamlovchi muhim omil sifatida namoyon boʻladi.

Milliy qadriyatlar asosida tashkil etilgan harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi nafaqat jismoniy tayyorgarlik, balki maʼnaviy-axloqiy yetuklik, fuqarolik pozitsiyasi va ijtimoiy faollikni rivojlantirishga yoʻnaltirilgan tizimli pedagogik jarayondir. Shu nuqtayi nazardan, ushbu maqolada harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining mazmuni, maqsad va vazifalari, shuningdek, unda milliy qadriyatlarning tutgan oʻrni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi.

Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi — bu yosh avlodda Vatanga muhabbat, xalq va davlat manfaatlariga sadoqat, fuqarolik masʼuliyatini shakllantirishga qaratilgan uzviy pedagogik jarayon hisoblanadi. Ushbu jarayonning samaradorligi koʻp jihatdan milliy qadriyatlar tizimining oʻquv-tarbiya jarayoniga integratsiyalash darajasiga bogʻliqdir. Chunki milliy qadriyatlar xalqning tarixiy xotirasi, maʼnaviy merosi, urf-odat va anʼanalarida mujassam boʻlib, ular yoshlarning dunyoqarashi, axloqiy meʼyorlari va ijtimoiy faolligini shakllantiruvchi asosiy manba sanaladi.

Milliy qadriyatlar negizida shakllanadigan harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi yoshlarning ongida “Vatan himoyasi – oliy burch” degan gʻoyani chuqur singdirishga, oʻz xalqining tarixiy jasoratlari bilan faxrlanish tuygʻusini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bu esa, oʻz navbatida, shaxsning ijtimoiy-maʼnaviy yetuklik darajasini oshirish, fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlash va jamiyatda faol hayotiy pozitsiyani shakllantirishga yordam beradi.

Pedagogik nazariyalar nuqtayi nazaridan, milliy qadriyatlar asosida tashkil etilgan harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi **shaxsga yo'naltirilgan yondashuv** (A. A. Suxomlinskiy, V. A. Krayevskiy), **kompetensiyaviy yondashuv** hamda **madaniyatshunoslik paradigmasi** asosida amalga oshirilganda yuqori samaradorlikka erishiladi. Bu yondashuvlar yoshlarning nafaqat bilim va ko'nikmalarini, balki ma'naviy-estetik didini, irodaviy sifatlarini va vatanparvarlik ongini rivojlantirishga imkon yaratadi.

Milliy qadriyatlarni harbiy-vatanparvarlik tarbiyasi mazmuniga singdirish jarayoni uch asosiy yo'nalishda amalga oshiriladi:

Tarbiyaviy-ma'naviy yo'nalish – o'quvchilar va yoshlar ongida Vatanga muhabbat, milliy faxr va sadoqat tuyg'ularini mustahkamlash;

Madaniy-ma'rifiy yo'nalish – xalqning urf-odatlari, an'analari va tarixiy qahramonlari hayotini o'rganish orqali milliy o'zlikni anglashni rivojlantirish;

Amaliy-harbiy yo'nalish – yoshlarni harbiy xizmatga psixologik va jismoniy tayyorlash, harbiy intizom va mas'uliyatni shakllantirish.

Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining asosiy maqsadi – yoshlarni Vatan himoyasiga tayyor, mustaqil fikrlovchi, irodali va mas'uliyatli fuqarolar sifatida shakllantirishdir. Bu jarayonda o'qituvchi, ota-ona, jamoatchilik va davlat tashkilotlarining hamkorlikdagi faoliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, ta'lim muassasalarida o'tkaziladigan "Vatan himoyachilari kuni", "Shon-sharaf haftaligi", "Milliy qadriyatlar va Vatanparvarlik darslari" kabi tadbirlar yoshlarning ruhiy-ma'naviy uyg'oqligini oshiradi.

Milliy qadriyatlar harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining ma'naviy poydevori bo'lib, ular yosh avlodni komil inson va sadoqatli fuqarolar sifatida shakllantirishda beqiyos o'rin tutadi. Shu sababli, milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg'unlashtirgan holda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasini tashkil etish dolzarb ilmiy-amaliy masalalardan biri hisoblanadi.

XULOSA

Yosh avlodni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash — milliy xavfsizlikni ta'minlash, davlat mustaqilligini mustahkamlash va jamiyatning ma'naviy barqarorligini saqlashda muhim o'rin tutadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, milliy qadriyatlar ushbu jarayonning asosiy ma'naviy-ideologik negizini tashkil etadi. Milliy qadriyatlar orqali yoshlar o'z xalqining tarixiy tajribasi, qahramonlik an'analari va ma'naviy merosi bilan tanishib, ulardan ibrat oladi, Vatanga muhabbat va sadoqat hislarini chuqur anglay boshlaydi. Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasida milliy qadriyatlardan samarali foydalanish shaxsning fuqarolik mas'uliyatini, irodaviy sifatlarini va ijtimoiy faolligini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bois, ta'lim-tarbiya jarayoniga milliy-ma'naviy merosni integratsiyalash, tarbiyaviy tadbirlarni xalq an'analari bilan uyg'unlashtirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida tashkil etish zarurdir.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, milliy qadriyatlar yosh avlodda vatanparvarlik ongini shakllantirishning, fuqarolik burchini anglash va uni amalda bajarishning asosiy pedagogik omili hisoblanadi. Ularni tizimli ravishda harbiy-vatanparvarlik tarbiyasiga tatbiq etish — kelajak avlodni komil inson, ongli fuqarolar va Vatan himoyachilari sifatida tarbiyalashning kafolatidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev. *Yangi O'zbekiston strategiyasi*. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
2. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2020.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori. – Toshkent, 2019.

4. Karimov I. A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.* – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
5. Xaitov A. X., Yusupov A. R. *Harbiy-vatanparvarlik tarbiyasining nazariy asoslari.* – Toshkent: Akademnashr, 2020.
6. Qodirov B. N. *Milliy qadriyatlar va ma'naviy meros: pedagogik tahlil.* – Toshkent: Fan va texnologiya, 2017.
7. To'xtaboyev M. A. "Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda milliy qadriyatlarning roli." // *Pedagogika va psixologiya jurnali*, №4, 2022. – B. 45–50.
8. Hasanov R. S. "Vatanparvarlik tarbiyasi tizimini takomillashtirishda ma'naviy merosning o'rni." // *Ta'lim va innovatsiyalar*, №2, 2021. – B. 67–73.